

139.395

139395

FORSTER GYÖRGY

bc

ÁGNES VÁLASZTÁSA

DR. ZAJNOK B.

2.21
20

FILLÉR

KIADÁSA

20

ÉLETT

DR. NAGY OTTÓ B. KÁDARSA

FORSTER GYÖRGY

1950. évi 1. szám

„ÁGNES VÁLASZTÁSA”

IRTA
FORSTER GYÖRGY

40.031/1943. M. E. sz.

Dr. ZAJZON BARNÁNÉ KÖNYVKIADÓ, BUDAPEST.

be

Minden jog fenntartva.

139395

Kiadja: Dr. Zajzon Barnáné könyvkiadó, Budapest,
III., Pacsirtamező u. 41. — Felelős kiadó: Dr. Zajzon Barnáné,
Nyomtatott: Globus Nyomdai Műintézet Rt., Budapest, VI. ker.,
Aradi utca 8. — Felelős: vitéz Margittay Antal igazgató.

ELSŐ FEJEZET

A május úgy ragyogott le a felhőtlen égről, mintha a szűk és káposztaszagú mellékutcát, a távoli körutat, a dunai hidak ívét és a Citadellát: az egész frissen zsongó tavaszi Budapestet be akarta volna aranyozni. A tanterem szélein és hosszú asztalaira is jutott pár kósza sugár; nem sok, de éppen elég ahhoz, hogy senki sem figyeljen a katedrára, amelyen Siklay Péter, minden színinövendék kedves, őszhajú Péter bácsija, éppen a francia romantikus drámáról magyarázott.

Az asztalok között egy újság járt kézről-kézre: a Déli Hírlap. friss, alig félórás példánya. Kozák Lajos hozta, az örökké elkésző Kozák, aki ilyenkor hangyaszorgalmat színészkedve lapult helyén. Karsay igazgató úr véleménye szerint kizárólag ilyenkor mutatta a színészhetség némi gyér nyomát.

A gondosan „dauerolt” lány és kínosan síma fiúfejek egy-egy pillanatra összehajoltak a lap fölött.

— Nézzétek... Barcza Ágnes benne van a lapban...

És frigy sóvárgással pislogtak a legelső asztal felé, amelynek legelső szélén Barcza Ágnest ebben a pillanatban csakugyan nem érdekelte semmi a romantikus-drámán kívül.

De csak addig, amíg a lap hozzá nem került. Molnár Nelly nyújtotta előre a kis, kövérkés és szeplős kómika jobblát.

Benne vagy...

Barcza Ágnes pillanatig értelmetlenül sondított hátra,

de azután úgy csapott le az ujságra, mint éhes vércse a napos-csirkére. A színház-rovat megkékcseruzázott hírében első pillantásra szemébe csapott a saját neve: Nyomtatásban. Kemoly napilapban, ami déltájt minden második ember kezében ott virít az utcán és a villamoson.

Olyan izgalom fogta el, hogy nem tudott visszafojtani egy halk felkiáltást. Az iskolai fegyelem ugyan nyögéssé tompította a hangot, de Sziklay tanár úr mégis meghallotta. Egyszerre kizökkent a romantikusok színes légköréből és fénylő szeművege mögül rosszállóan pillantott szét.

— Mi az, Barcza... nem fér a bőrébe? Vagy únja a francia romantikusokat?

Barcza Ágnes felugrott. Minden mást feledve, meglöbegtatta az ujságlapot.

— Tanár úr... Péter bácsi... benne vagyok az ujságban. Filmezni fogok...

Sziklay Péter előrenyújtott nyaka megmerevedett. Hosszú másodpercekig hallgatott s csak akkor szólalt meg, amikor az osztály mozgolódni kezdett. Akkor kinyújtotta a kezét.

Mutasd.

Barcza Ágnes átnyújtotta a lapot. Néhányan a hátsó sarokban kuncogni kezdtek, mert Sziklay úgy eltűnt az ujságlepedőben, hogy csak kopasz fejének billárd-golyó-szerű teteje világott a lap széle fölött. Pedig a hír egészen rövid volt. „Petit compress”-ből szedve, egyszerű „fett ver-zális” címmel.

„Megkezdtek az Örök Lángok műtermi felvételeit. A Hunnia műtermében ma kezdték meg Solymár Géza, a kitűnő fró Örök Lángok című filmdrámájának forgatását. A készülő filmújdonság főszereplői, mielőtt minden eddigi Solymár filmnél ezúttal is Lontay Erzsébet és Várady Sándor; Kristóffy István rendező azonban gondoskodott arról, hogy néhány fiatal tehetség is szóhoz jusson a filmben. Így ki-

sebb szerepekre szerződtek Forgács Máriát, Dévay Lolát, Boltár Sandort és Barcza Ágnest. A film előreláthatólag még ebben a szezonban bemutatóra kerül.

Ennyi volt az egész. Barcza Ágnes neve utolsónak és minden megjegyzés nélkül szerepelt benne, de ott volt.

Sziklay tanár úr hümmentelt egyet és visszaadta az újságot.

— Ez az a multkori ügy? — kérdezte vontatottan.

— Igen... azaz, hogy: azt hiszem... — lelkendezett Ágnes.

Sziklay végignézett a lányon.

— Elég baj ez neked... nem is értem, hogy Karsay igazgató úr miért engedett el...

— De tanár úr...

Barcza Ágnesnek a karja is leesett a rémült és felháborodott csodálkozástól. Az osztály körörvendőbb része ismét kuncogni kezdett, de Sziklay erőyes intése csendet teremtett.

— Sajnálak kislányom... — mondta s hangjában nem volt semmi tanáros felsőbbség. — Sok keserűséget okoz még neked ez az újsághír... De hát ti, mai fiatalok ilyenek vagytok: azt hiszitek, hogy ha az Úristen csinos külsőt, meg egy csepp fejleszthető tehetséget adott, mindjárt nekiugorhattok a világnak. Nyűgnek érzitek a tanulást; nem akarjátok elhinni, hogy a francia romantikus-dráma ismerete nélkül egy pesti házmesterné-szerepet sem lehet jól eljátszani. Rekordot akartok javítani még a színjátszásban, főleg pedig a sikerben is.

Még tovább beszélt volna, de ebben a pillanatban felhangzott az óra végét jelentő gong-ütés. Péter-bácsi kurtalegyintéssel félbeszakította önmagát, felmarkolta jegyzeteit és öreges léptekkel kicammogott az ajtón.

Az a bizonyos „mindenkori ügy“ pedig, amit Sziklay Péter említett, így zajlott le.

Egy napon, éppen szavalás óra volt, Karsay igazgató hírsaságában néhány idegen úr lépett a tanterembe. Bareza Ágnes egyet sem ismert közülük, pedig Hajós Judit, a hajlékon európai-hírű drámai hősnő, aki a szavalást tanította, feltűnő előzékenységgel üdvözölte őket. Sőt Ágnes az első asztal mellől azt sem vehette észre, hogy néhány idősebb mű-kolléga is izgatottan összésűg a hálamögött.

Az idegenek pár percig halkán beszélgettek az igazgatóval és a tanárnővel s közben — csak úgy mellékesen — szemük végig siklott a tantermen is.

— Semmi. — Mondta azután egyikük hangosabban és Karsay rábólintott.

— Ugy-e mondtam. Ismerem az anyagomat.

A vendégek kivonultak; egyikük azonban, aki egész idő alatt hallgatott, mint a csuka, az ajtóból még visszamezett Ágnesre. Ágnes elfogta a pillanást, zavarbajlott tőle és hirtelen lehajtotta fejét. Fogalma sem volt róla, hogy kinoman ívelt nyaka, előrehulló hajfürtjei és lesütött, hosszú szempillája valóban feltűnővé vonzóvá teszi ilyenkor.

Tíz perc múlva lehívták az irodába.

Ott volt mind a három vendég és természetesen Karsay is. A szemüveges férfi, aki visszanézett rá, perzenként vetett ideges pillantást a karórájára. Amint belépett, minden szem ráirányult; olyan kutató, élénk pillantások kísérték karmozdulatát, amint behúzza maga mögött az ajtót és lépéseit, amikor tétován Karsay felé indult, hogy hirtelenjében egészen elvesztette a fejét. Később rájött, hogy határozottan árunak érezte magát akkor; árunak, amit megvásárolnak, szemügyre vesznek, sőt talán meg is fogdosnak.

A három vendég azonban meg sem moccan. Mindössze egyikük biccentett kissé a szemüvegesnek.

— Azt hiszem megpróbálhatjuk.

Karsay megköszöri a torkát.

— Idefigyeljen, gyermekem — fordult Ágneshez. —

Az urak az Orbis filmvállalat művészi vezetői. A napokban új film forgatását kezdik meg s ehhez egy különleges típus-szereplőre van szükségük. Az urak azt hiszik, hogy maga megfelelő lenne; persze, csak úgy, ha a kép- és hangpróba is sikerül. A szerep nem nagy, de fontos... volna hátorsága vállalkozni rá?

Ágnes a beszéd hallatára kezdett magához térni. Dadogott.

— Kérem, én... hogyne... igenis... köszönöm szépen.

Az igazgató bólintott.

— Öszintén megmondom, nem szívesen engedem el; még nagyon sokat kellene tanulnia, hogy nyugodtan felvevőgép elé állhasson de...

Elhallgatott, mert a szemüveges úr türelmetlenül megmozdult. Erre Karsay is félbeszakította önmagát.

— Az urak sietnek... Nos, menjen kislányom és reggel majd óra előtt jöjjön be hozzám.

Kezel fogott az urakkal, intett Ágnesnek s a szemüveges máris karonfogta a lányt. Félperc múlva autóba ültek s negyedóra sem telt bele, kiszálltak a filmgyár alacsony igazgatósági épülete előtt.

Ágnes még sohasem volt a Hunniában s kissé csalódottan nézett körül. Nagy forgalmat várt, bábéli zürzavart, emberek és szállítókocsik kavargását; ehelyett alig néhány munkás járkált az udvaron, látszólag céltalanul és az igazgatósági épület terraszán állt négy-öt kopott statisztá.

Ágnest bevezették a műterembe.

Itt már volt forgalom és zaj még sok is, csak színészek nem látszott nyoma. A hatalmas csarnok három sarkában díszleteket építettek, a főfal mellett pedig már

Készen állt egy sziklás hegyrészlet, gerenda-házzal és posztocsapott törpe-fenyővel. A félhomályos műteremben azürcének és szájalmasan kicsinynek tetszett a díszlett; pedig szemközt, egy oszlopos ház tetődíszét szegező munkások egész kicsinek látszottak a kupolányi magasságban.

A ház-díszlet előtt ingujjas, zömök férfi állt és magából kikelve veszekedett három másik emberrel. A szemüveges megérintette Ágnes karját és egyenesen megindult a veszekedő felé.

— Itt az epizódista, akit mondtam, — veregette meg a vállát és félreállva Ágnesre mutatott.

Az ingujjas megfordult és először Ágnesre, azután a szemüvegesre bámult.

— Hát ez jó, — mondta halkán és hűledezve. — tapéták nem érkeztek meg, a két szobor még az öntőnél van, a jelmezkölcsonzó eltűnt, minden a feje tetején áll és ön epizódistákat cipelget elem.

A szemüveges minden sértődés nélkül vállat vont.

— Jójó, csak éppen mondtam. Megcsinálom a próbaselvételt, — intett egykedvűen a látva Ágnes zavarát, bátorítón rámosolygott.

Egy egészen fiatal, tejfölösképű ifjú csatlakozott hozzájuk. Bementek a műterem mellett egy kisebb helyiségbe. Az ifjú néhány reflektort gyújtott fel, megmozdított egy készüléket és félreállt.

Közben egy fehérköpenyes nő rózsaszínűre festette Ágnes arcát, tussal kihúzta a szemöldökét és téglabarnára kente a száját.

A szemüvegeshez csatlakozott a másik magas és zordarcú férfi is és együttesen vagy tíz percig gyújtogatták az erna lampákat és reflektorokat. Ágnes a torkában dobogó szívvel állt középen a fal mellett. Amikor már jónak találták a világítást, a zordarcú beintett neki.

— Álljon közelebb a mikrofonhoz... Ugy... Amikor

intek, induljon előre, mintha belépne egy szobába. Egészen egyszerűen és természetesen mondja azt, hogy: jónapot kívánok, szerencsésen megérkeztem. Azután álljon meg és mintha valami jó viccet hallott volna, kacagjon fel. De jó hangosan és teleszájjal. Érti?...

— I... igenis...

Ágnes rémülten ismételte magában a pár szót, amit mondania kellett, hogy el ne felejtse. A nevetés leküzdhetetlenül nehéz feladatnak tűnt fel előtte ebben a pillanatban: hiszen sokkal szívesebben sírni szeretett volna az izgalomtól.

A zordarcú odafordult a tejfelesképűhöz.

— A hang?...

— Mehet intett — amaz és eltűnt egy tapélaajtó mögött.

A szemüveges a felvevőgéphez lépett és egészen ráhajolt. A zordarcú intett.

— Mehet... kezdje, kérem.

Ágnes úgy érezte, hogy mázsás súlyok lógnak a lábain. Valahogy előretámolygott, elmondta a kívánt szöveget, megállt és felnevetett. A nevetését sikerülnek érezte, mert arra gondolt, hogy micsoda botrány lesz ebből a kalandból. Azután kimerülve egy székhez támolygott és leült. Várt, hogy a zordarcú oda lép hozzá és egyszerűen kiutasítja a gyárból.

De mire felfekintett, egyedül volt. Lehet, hogy szóltak hozzá, hiszen a lámpákat és reflektorokat is eloltották, és azonban semmire sem emlékezett.

Egy munkáskülsejű ember benézett az ajtón.

— Valakit vár kisasszony?

— Nem... azaz hogy... két urat, akik itt voltak.

— Kristóffi rendező urat és Gál operatőr urat? Mind a ketten átmennek a másik műterembe. Bevilágítás van, ilyenkor nem lehet zavarni őket.

Ágnes tanácstalanul húzogatt a kesztyűjét.

— Ugyanis próbafelvételt készítették rólam... — próbálta magyarázni a dolgot.

— Hja, próbafelvétel?... Menjén csak nyugodtan haza, művésznő, majd értesítik.

Azzal faképnél hagyta.

És Ágnes a könnyeit nyelve, megalázottan botladozott a kapu felé. Soha életében ilyen semminek, ilyen törpének nem érezte magát.

Három nap alatt úgy, ahogy mégis kiheverte a dolgot. Ugy fogta fel az egészet, mint egy rosszul sikerült kirándulást. Az újsághír azulán valósággal megrázta, hogy szinte libabőrös lett tőle a háta. A többiek irigykedve vették körül.

— Nem is mondtad... Nahát, szép kolléga vagy... Micsoda irigység.

Kézzel-lábbal tiltakozott a vád ellen.

— Becsületesemre, nem is sejtettem. Nekem egy szót sem szóltak.

— Igen? Hát a szerződés? Benne van a lapban.

— Mondom, egy szó sem igaz belőle — döbönt meg Ágnes és az újságra meredt. — Lehet, hogy kacska az egész...

Kozák Lajos mindenttudó arccal fúrakodott előre.

— Ugyan... hát mit gondoltok, minden nyúlfarknyi szerepre külön szerződés-ürlapot pazarolnak? Menj csak ki a gyárba... kitöltöd a felvételi-ívet és kezdhetsz is. Otthon azóta már biztosan vár a hívó-levél.

Ágnesnek akkorát dobant a szíve, hogy mind a két kezét rá kellett szorítani. Kitágult szemmel nézett a színigövedékekre.

— Micsoda?

— Behívó-levelet mondtam, statisztikát is úgy szokták értesíteni, hogy mikor menjenek felvételre.

— És... gondold, hogy... otthon... vár?

— Hát persze. Hol várna?

— Hiszen a címet sem tudják.

Kozák legyintett.

— Ojjé... egy telefonba kerül és Karsay megmondta. A titkárnő két perc alatt elintézte.

Az utolsó szavakat már nem hallotta Ágnes.

Elhajította az újságot, felkapta az asztalon heverő kényszerítőkártyát s mint a nyíl, nekiiramodott az ajtónak. Pillanatok múlva a lépcsőről hallatszott cipőinek ütemes kopogása.

A többiek értetlen arccal, elképedve néztek utána.

MÁSODIK FEJEZET

Ágnesnek minden oka meg volt a rémületre. Szüleinek ugyanis fogalmuk sem volt arról, hogy Ágnes színinövendék lett. Úgy kezdődött a dolog, hogy a varrodában, ahova járt és ahol a „tanuló lány“ nemes címét élvezte a negyedik polgári sikeres elvégzése óta, egyre kínzóbban kezdett fájni a háta. Megsápadt, gyakran szédült és kétszer el isájult. Az orvos, amikor megvizsgálta, komolyan csóválta a fejét.

— Gyenge a gyerek tüdeje — mondta Ágnes anyjának — ha lehet, tessék valami egészségesebb munkára fogni. A műhely gőze és az állandó görnyedés esetleg végzetes következményekkel járhat az ilyen fejlődő szervezetre.

Ágnes tehát kimaradt a varrodából.

A tavaszt és a nyarat Szentesen töltötte nagymamájánál; meghízott, lesült, kivirult a pár hónap alatt. Mire hazajött, Barcza papa, a komor és szűkszavú vasgyári előmunkás

már döntött további sorsa fölött. Ha egyszer árt a leánynak a varroda, legyen belőle tisztviselőnő. Az, hogy az írógép fölött csaknem ugyanúgy kell görnyedni, mint a varrodába, Barczának eszébe sem jutott; mint a legtöbb munkás, ő is társadalmi emelkedésnek tartotta a műhely után az irodát.

De valami egyebet is gondolhatott, mert kevéssel később feltűnt a Gát-utcai lakásban Kovács János, a gyár fiatal rajzolója. Tagadhatatlannul csinos fiú lett volna, ha szemüvege el nem rontja az arcát s Ágnes eleinte szívesen fogáta. Kirándulni, moziba mentek, de persze, mindig a szülők társaságában. Barcza nem tűrt volna meg a családjában semmiféle kilengést s gyorsan eljárt a keze — ezt Ágnes még 16 éves fejjel is gyakran tapasztalhatta.

Ágnes nézte a filmek pergő képeit s lassan, maga sem tudta: mikor, valami ismeretlen elégedetlenség gyúlt fel benne. A filmvászonon elsuhanó, napsütötte tájak után mázsis süllyal nehezedett rá a bérkaszárnya füledt levegője. A színházi lapok egy távoli, varázslatokkal teli élet színes képrázatát csillogtatták meg előtte.

Lassan érlelődött benne a vágy: kilépni eddigi életéből és feltörni oda, ahol arannyal mérik a fényt és árnyék celluloid szalagjának métereit. Dühös szomjúsággal vetette magát a könyvekre, de valami józan ösztön visszatartotta a ponyvától. Beiratkozott a Fővárosi Könyvtárba és az idős könyvtárosra bízta olvasmányai megválasztását. Azután a Nemzeti Színház egyik munkáselőadásán szembekerült az igazi, élő színművészettel. Szinte beleszédült a színészi játékok mélységeibe s mire a csatáros, őszi alkonyaton hazafelé indultak, már döntött: színész lesz, vagy elpusztul.

Az iskolában mindig jó szavaló volt s az énekhangja is tisztán csengett: ennyivel és Petőfi: Levél Arany János-hoz című költeményével lépett be egy őszi, szeles, őszi reggelen a színiiskola kapuján.

Negvvenkét jelentkező közül tizenketten maradtak

bent a felvételi vizsga rostájában. A vizsga után Sziklay Péter hozzálépett.

— Te voltál a legjobb kisleányom. De a legnehezebb, legbizonytalanabb pályát választod a színészettel. Itt mi csak alapot tudunk adni; ha nálunk szerzett tudásból, tiszta beszédből és begyakorolt mozdulatokból nem tudsz magadnak valami új, egyéni játékszílust teremteni, olyat, aminek láttán lúdbőrözni kezd a közönség háta, megbuksz fiam, a legjelesebb bizonyítvánnyal is.

Nyolc hónap telt el azóta és ez az idő egyetlen láz volt Ágnes számára. Új világ nyílt meg előtte az irodalomtörténet, művészethistória és dramaturgia lapjain. Ahogy a betek múltak, úgy vált más emberré. Néha fogcsikorgatva küzdött egy-egy hangsúlyért, amit sehogysem tudott ellesni Hajós Judit ajkáról s gyakran esett kétségbe a saját tehetőségét illetőleg. Valami különös kritikai ösztönrel megérezte a különbséget a saját szavai és gesztusai, meg az igazi nagyok játéka között; de hiába küzdött, haszontalanul gyötörte önmagát, a hangsúlyok és szemrebbenések legfinomabb árnyalatai benne rekedtek.

Apja szónélkül adta át neki a tandíjat és a könyvek árát; sem neki, sem Barczánénak nem jutott eszébe, hogy utánanézzenek; milyen iskolába is iratkozott Ágnes. Amaguk egyszerűségében még a különös tankönyvek láttán sem gyanakodtak.

Lassan Ágnes is megnyugodott; az első napok égő lelkiismeretfurdalása elhalkult benne s csak ritkán, a nagy gyötördések és kétségek idején gondolt rá, hogy mit fog tenni az apja, ha megtudja az igazságot. Ágnes tisztánlátó és tárgyilagos volt; jóelőre elkészült néhány pofonra. Amíg a lépcsőn lefelé rohant, mindez pár másodperc alatt át-villant az agyán. Ha a főmgyári behívó valóban megérkezett, minden áron meg kell előznie ottlón az apját, különben...

Barcza kettőtől-ötig ebédszünetet tartott, mert az éjsza-

Tai munkaszakaszt is neki kellett a gyárban elindítania; —
s az utcai óra már negyed kettőt mutatott.

Amint nagy sebbel-lobbal kirohant a kapun, egyenesen Kovács Jánosba ütközött. Mindketten megdermedtek a csodálkozástól, de a fiatalember a következő másodpercben már örvendő arccal nyúlt a kalapjához.

— Kezét csókolom, Ágnes... Nem is tudtam, hogy erre felé van az iskolája.

Nem nézett fel a kapura, amelynek címtáblái között nyoma sem volt semmiféle kereskedelmi tanfolyamnak; Ágnes pedig sietve húzta el a veszélyes hely közeléből.

— Hát maga hogy kerül ide? — kérdezte még mindig sebesen szedve a lélegzetét.

Kovács János nevette.

— Kazánrepedésünk van. Két műhelyben megállt a munka; holnapig olyan szabad vagyok, mint a madár.

— És... az apám?

Ágnes érezte, hogy minden vére az arcába tödül. Kovács azonban ezt sem vette észre; vidáman vonogatta a vállát.

— Azóta már régen otthon van; még reggel elváltunk.

Hat még ez is... ilyenformán a levél már az apja kezében van.

Ágnes csodálkozott magán, hogy egyáltalán nem ijedt meg ettől a végzetes fordulattól; ellenkezőleg: a bizonyosság, hogy otthon menthetetlenül kitör a vihar, jeges nyugalommal töltötte el.

Ránézett a fiúra. Ezzel is le kell számolnia egyszer s ha már elkerülhetetlen a dolog, miért ne történjen meg most mindjárt, egy füst alatt.

— Menjünk be egy cukrászdába? Jó? Mondani szeretnék valamit.

Eppen előttünk virított egy színes „confiserie”-tábla. Kovács szó nélkül megnyitotta Ágnes előtt az ajtót.

A lány nem várta meg, míg elfogyasztják a süteményt. Most már, hogy belekezdett, sürgős volt számára a dolog.

— Maga úgy-e, szeret engem, János? — tört neki a fiúnak nyílegyenesen.

Kovács János nyakig vörösödött. Ilyen váratlan kérdés még nem fordult elő amúgy sem túlnagy praxisában.

— Hogy én... — dadogta — persze... igen... azaz hogy...

Ágnes felemelte a kezét.

— Nem szerelemre gondoltam, hanem szimpátiára.

— De Ágneske... biztosíthatom, hogy a legkomolyabb szándékkal... és ha már itt tartunk és megengedné... Ágnes, én még ma megkérném a kezét.

— Szóval szerelem is, — sóhajtott Ágnes. — Sejtettem, de elég baj.

A rajzoló kihúzta magát.

— Háromszáz pengő fizetésem van Ágneske... levonás nélkül...

Elhallgatott, mert a lány szinte könyörögve emelte rá a tekintetét.

— Hagyjuk ezt, János. Éppen azért hívtam ide, hogy megmagyarázzam: sem szerelemről, sem házasságról nem lehet szó kettőnk között.

Azt várta, hogy a fiú érvelni, könyörögni, erőszakoskodni fog; de Kovács Jánosnak csak a szája változott keményebbre.

— Ahogy gondolja, Ágnes. Az ilyen kerek beszéd utám még csak azt sem kérdezhetem, hogy miért nem lehet szó házasságról kettőnk között.

— Mert én nem megyek férjhez, János. Színésznő leszek. És maga az első, akinek elárulom: nem kereskedelmi tanfolyamra járok, hanem színiskolába.

Hogy túljutott a vallomás első részén, már folyamatosan peregetek szájáról a szavak. Elmondott mindent, kerekletesen.

mélkül, töviről-hegyire. A fiú némán hallgatta s csak akkor bólintott, amikor Ágnes befejezte.

— Ilyenformán igaza van; a maga jövője és az én hátrahagyott háromszázam elképzelhetetlen együtt.

Felállt.

Azt hiszem, nehéz dolga lesz az édesapjával. Én mindenestre igyekszem megkönnyíteni az ügyet azzal, hogy eltűnök a láthatárról. De azért ne felejtse el, Ágnes, hogy minden körülmények között számíthat rám. Elég egy telefon a gyárba... hiszen érti.

Ágnes némán bólintott.

Kovács János még állt egy darabig az asztal mellett, mintha várna valamire; de hogy Ágnes nem szólt, ügyetlenül meghajolt és kiment. Vállas alakja pillanatra még feltűnt a pénztárnál, amint fizetett, azután becsukódott mögötte a cukrászda ajtaja.

Ágnes még várt egy kicsit. Nézte az asztalra rakott süteményeket, amiről mind a ketten megfeledeztek. Azután söhajtott, felállt és indult ő is hazafelé.

HARMADIK FEJEZET

Az otthoni vihar sokkal csendesebbnek bizonyult, mint hitte. Csendesebbnek, de veszélyesebbnek is. Az apja éppen ebédnél ült, amikor belépett a konyhába. A tányérja mellett nézett fel rá komor bikaszemekkel.

— A filmgyártól jött valami leveled. Miféle dolog ez? Ágnes elszántan hunyta be a szemét.

— Igen. Filmezni fogok, — mondta. — Már az újságban is benne van a nevem.

— Ugy. És én miért csak most tudom meg?

— Féltem, hogy nem enged kedves apám.

Barcza eltolta maga mellől a tányért.

— Jól sejtetted. Mert nem engedlek még most sem.

Elvégezd a tanfolyamot és augusztusban már meg is lesz a helyed a gyárban. Beszéltem a főmérnök úrral.

Na most... Ágnes titokban keresztet vetett a kabátja alatt.

— Ne haragudjon, kedyesapám, nem lehet. Én ugyanis nem kereskedelmi tanfolyamra járok, hanem színiiskolába. Már szeptember óta.

— Micsoda?

— Igazat mondtam — hajtotta le fejét Ágnes és várta a vihart, meg a nyaklevest.

De egyik sem történt. Félelmes, nyomasztó csend ült meg a lakást. Azután Barcza a feleségéhez fordult.

— Te tudtad ezt?

— Senki sem tudta, — felelt Ágnes az anyja helyett... Nem mertem megmondani.

Az előmunkáson nem látszott semmi izgalom, csak az arca volt szokatlanul fakó, a hangja nyugodtan csengett.

— Akkor végeztünk is, — mondta és átnyújtotta a filmgyár levelét. — Ezt magaddal viheted, minden más holmi itt marad. Ott az ajtó...

Barczáné rémülten felsikoltott és Ágnes is sírni kezdett. Barczának az asztal közepére csapó ökle azonban mindketőjükbe belefojtotta a hangot.

— Csend!

Azután a leányához fordult.

— Akarsz még valamit?

Ágnes megrázta a fejét.

— Csak annyit, hogy ne haragudjon rám édesapám.

Kiszaladt az ajtón. Zsebkendőjét a szája elé szorítva, baktatott le a lépcsőn. Az első emelethez ért, amikor az anyja természetes alakja felbukkant fölötte. Fojtottan szólt le áthajolva a korláton.

— Mariska nénihez menj, te szerencsétlen. Majd este odemegevek, vagy telefonálok...

Jóformán fillér és egyetlen szál ruha nélkül máshova

nem is mehetett volna. Mariska néni az anyja nővére volt és takarításért lakott egy nagy export cég hatszobás irodájának udvarra néző, volt konyhájában. Mariska néni férje félkarú hadirokkant volt és ceruzák, radírgumik, meg cipőfűző eladásával keresett pár pengőt.

Volt azonban Mariska néni ételszagú konyhájának egy igen nagy előnye: az, hogy hivatalos óra után használni lehetett a telefont. Ez rögtön eszébe jutott Ágnesnek, amint a zezzugos keresztutcákon át a Baross-utca felé tartott; pedig akkor még égett benne a kitaszított szégyene.

Mariska néni nem szerette túlságosan Ágnes apját (különös, hogy a sógornők álmában nem szenvedhetik a sógorokat, éppen krumplit hámozott vacsorára, amikor az unokahúga pirosrasírt orral betoppant).

— Hát téged mi lelt?

Ágnes, amennyire lehetett, röviden elmondta kidobatásának történetét. Mariska néni nem szólt közbe, csak arcszínének gyakori változása bizonyította a belsejében dúló vihart.

Első érzése az volt, hogy ő is kiutasítja a „tiszlességtelen” pályára tévedt rokont; de azután eszébe jutott Barcza zord arca, szűkszávú magaviselete s ez a tény Ágnes javára döntötte, a mérleget.

— Na látod... — dörmögte. — Jól tetted, hogy színiiskolába mentél, ne félj, lehet még belőled olyan színésznő, mint akár a Fedák és leszel is! Majd én megmutatom.

És nagyobb nyomaték kedvéért olyan erővel dobott a dézsába egy meghámozott krumplit, hogy a kitagadott Ágnes szeme-szája tele lett vízzel.

Estefeelé feljött Barczáné. Néhány ruhát hozott, amit az ura tudta nélkül lopott ki a szekrényből és hangos szipákolással egy húszpengőt nyomott a lánya kezébe.

— Nesze itt van, ha már ilyen szörnyűséget csináltál, nehogy a nyomorúság rávigyen valamire.

Megtörölte a szeméit, azután minden átmenet nélkül vizsgáztatni kezdte Ágnest.

— Csak ne búsulj és ne hagyd el magad. Tudhatod, milyen apád; pár nap múlva majd megnyugszik és akkor... meglátjuk a többit.

Ágnes már lefeküdt a konyhaszoba elnyűtt díványára, az izgalmas nap után halálos fáradtságot érzett. Amikor anyja átült mellőle a támlátlan konyhaszékre és Mariska nénivel az öreg Barcza jellemének részletes taglalásához fogott, egy darabig még meregette szeméit, küzdött a ránehezedő álomosság ellen, de azután egyszerre mély álomba zuhant.

NEGYEDIK FEJEZET

A filmgyár behívója reggel félkilencre szólt: de Ágnes már negyedkor átlépte a rácsos kapu küszöbét. Kezében, a kézi táska mellett, kis csomagot szorongatott; zsíros kenyér és keménytojás volt benne. Mariska néni gondos előrelátása ezzel a felszereléssel indította el a világhírnév felé.

A portás a produkciós irodába utasította; ott viszont egy fiatal és nyegle titkár közölte vele, hogy naponta 50 pengő felvételi díjat kap és ezzel eléjétolta a felvételi lapot. (Arról bölcsen hallgatott, hogy az Ágneshez hasonló, jelentéktelen epizódisták sohasem dolgoznak egy napnál tovább ugyanabban a filmben.)

A felvételi lap kitöltése után egy altiszt átkísérte Ágnest a műterembe. Előző nap óta a műterem nagy változásokon esett keresztül: a díszletek mindenütt kiakultak, de ennek ellenére háromszor annyi munkás dolgozott rajtuk, mint tegnap: főlőkük a „hidakon“ izzólámpák és reflektorok tucatjai szórták a fényt és Kristóffy és Gál, akiket Ágnes azonnal megismert éppen a hegydíszlet világításának utolsó simításain dolgoztak.

A „dolog“ azt jelentette, hogy az operatőr értelmetlen szavakat kiabált fel a hídon hemzsező világosítóknak.

— Bal kettő szűkíts! Hé, jobbra azt a néger! Sok... Most vissza. A bal négyes eressze rál Kondor úr, maga szórjon, már mondtam egyszer... úgy... nem jó... ez maguknak felhújárás!... Kristóffy is mondott valamit, azután sarkon forlult s így éppen szembekerült Ágnessel. Ügylátszott, megismeri.

— Aha, maga az... hogy is hívják?

— Barcza Ágnesnek — rebegette leány.

— Persze, bocsánt. Hát keresse meg fiam, Polmannét az öltözőben. Az már mindent tud...

Ágnes engedelmesen indult: szeme azonban szomjas kíváncsisággal itta a műterem-képét. Most már sok színész volt együtt, néhányat ismert is közülük korábbi filmekből, meg a lapok képeiből.

A nagylestű, deresedő jellemszínész például teljes maszkban, züllött csavargóként ült a terem egyik sarkában. Cigarettazott és a Reggeli Ujságot olvasta. Mellette két fiatalabb színész nevetgélt, szemközt velük a színpadról is jól ismert szubretti riszálla sok szoknyás derekát. Alighanem a szerepét ismételtette, most a falnak fordulva ágáll, vitatkozott a levegővel.

Ágnes érdeklődését mégis leginkább az a sarok keltette föl, amely felé Kristóffy is tartott. Itt népes csoport állt pár lépésnyire egy konyhaszéktől. (Magyarul: hokkedli.) A konyhaszéken egy munkás ült és legalább két tucat reflektor ontotta rá a fényt. A segédrendező acélhuzallal méregette a távolságot a munkás füle s a felvevőgép tárgylencséje között.

Azután egyszerre megjelent a csoport közepén Várady Sándor, a nagy filmhős, megszámlálhatatlan romantikus leányszív rajongásának tárgya. Olyan fantasztikus öltözetben volt, hogy Ágnes hajszaál híjján felkacagott. Sárga cipőt és golfnadrágot viselt, derékon felül azonban szabályos frakk simult rá. Fején tükörfényes cilinder volt. Kis ideig beszél-

getett Kristóffyval, azután leült a munkás helyére. Sokáig mérték, igazgatták, tolták jobbra és balra, míg végül Kristóffy odaintett Gál Sándornak, az operatőrnek.

— Na mehet. De vigyázz a fordulatra.

Ebben a pillanatban egy munkás állt a színcész előtt, kezében táblával és a táblán számmal; amikor a felvevőgép halkán peregni kezdett, a munkás lecsapta a táblára szerelt lécdarabot és gyorsan kiugrott a képből. Várady Sándor pedig elkezdte a szemeit meregteni, hosszan nézett egyik munkás feltartott kezére, majd félig lehúnyt szemmel, szenvedő arccal valamit maga elé suttogott.

Aztán Kristóffy intett s a színcész hirtelen ismét normális testtartást vett fel. Ágnes egy kukkot sem értett az egészből; szerencsére a rendező utasítása megoldotta a rejtélyt.

— Rendben van, jó voltál. Sándorkámi, mint mindig. Majd holnap a vetítésnél alátesszük a hangot. Most öltözz át a hegy jelenéhez.

Csakugyan, a hegydíszlet előtt ebben a pillanatban elkiáltotta magát a nyurga segédrendező:

— Csendet! Duda! Statiszták!

Az öltözőfolyosókról egyszerre tucatjával rajzottak elő parasztnak öltözött statiszták. Valami lakodalmas menet felvételére kerülhetett sor, legalább is az elrendezés ezt mutatta. Éles szirénahang szólt meg s erre szempillantás alatt halálos csend lett a műteremben.

Ágnes tág szemekkel várta, mi fog történni, de ekkor valaki könnyedén megecsintette a vállát.

— Nem Barcza Ágnes?

— De igen — riadt meg elvörösödve.

A fehérköppenyes, idősebb nő, aki megszólította, jóindulatúan mosolygott.

— Pollmanné vagyok. Jöjjön drágám öltözködni, mert még elkési a jelenetét.

— Bocsánat — melegeledzőtt és síelve követte az asz-
szonyt az öltözőbe.

A tágas szobában még két fiatal lány öltözőtt rajta
kívül. Barátságosan, sőt túláradó kedvességgel fogadták.

— Te vagy a Barcza Ágnes? Már olvastalak...

A másik megsímogatta.

— Ujone vagy? Szegénykém... igazán sajnálom, hogy
ilyen bukásra szánt vacakban kell elindulnod.

Ágnesnek elakadt a lélegzete.

— Miért vacak ez? Miért lenne bukásra ítélve?

A két leány/összenevetett.

— Kis tudatlanom — ölelte át az egyik — mert a pro-
ducernek elfogyott a vágott dohánya. Csak diszletben har-
mincezer volt a túlfizetés és az öreg Bárdos kijelentette,
hogy egy árva fillért sem ad többet. De különben is hallot-
tad már, hogy komoly filmet május végén bemutatnak?..

Még tovább magyarázott volna, ha Polmanné közbe
nem szól.

— Öltözzünk hölgyeim. Ne vadítsák ezt a szegény kis
lányt.

És biztató mosollyal feltartotta Ágnes előtt a ruhát,
amibe öltöznie kellett. Rózsaszín, csupa tülly estélyi ruha
volt; olyan szép, hogy akármelyik nagyvilági hotel esté-
lyére is beillejt volna. De Ágnes már nem tudott örülni
neki. Sőhajtva bujt ki a ruhájából.

Éppen félmeztelenül állt, amikor megkopogtatták az
ajtót.

— Barcza művésznő...

Ágnes felkapta a fejét, de Polmanné szólt ki helyette.

— Itt van; éppen öltözik.

— Igen? Hát akkor siessen. Várják az irodában.

A négy nő egymásra nézett az áltüzőben. Pollmanné
sietve bujtatta bele Agnest a tüllruhába.

— Siessen, fiam. Ilyenkor drága az idő.

Agnes bólintott.

Amíg áthaladt az udvar tág előterén, arra gondolt,
hogy valami baj lehet. És csakugyan baj volt, még hozzá
nagy baj, csak más értelemben, mint Agnes hitte.

ÖTÖDIK FEJEZET

A baj akkor kezdődött, amikor Bárdos úr, a producer,
visszament az irodába és a titkár eléje állt:

— Direktör úr, Losonczy Iréntől telefonáltak. Nem jö-
het felvételtre, mert az éjjel vakbélrohammal szanatóriumba
szállították.

Bárdos felkapta a fejét.

Csak nem ette meg a fene? Hiszen már megkapta az
egész fellépti díjat...

Bement a szobájába és egymás után hívta fel az
„Örök lángok” másodnaiváját, a szanatóriumot és a kezelő-
orvost. Hiába; a válasz az volt, hogy Losonczy Irént a haj-
nali órákban megoperálták. Bárdos izzadó homlokkal szól-
t ki a titkárnak: Kristóffy és Gál hívatta, de azonnal.

A műteremben abbamaradt a jelenet; de annál érdeke-
sebb jelenet játszódott le az irodában. A készülő film fő-
vezérkara egymásután szedte elő a neveket, akik számfé-
lésbe jöhetnek a szerep eljátszásával.

— Rády Lea?

— A filmirodában dolgozik — legyintett Gál.

— Akkor hát Pártos Éva. Tehetségtelen ugyan, de...

— Kár a szóért; tegnapelőtt utazott a Balatonhoz.

— Akkor hát Váry Baba... vagy Cigány Erzi...

— Jó, de akkor át kell íratni a szerepet vasorrú-bábanak.

Bárdos kétségbeesett.

— Uraim, a műterem óránként négyszáz pengő, a színészek és statiszták nélkül. És ha nem csalódom, odakint állnak a felvételek...

Kristóffy megsértődve horkant fel.

— Hát mit csináljak? Személyesen mégsem játszhatom el a szerepet.

Gál a homlokára ütött.

— Én tudnék egy megoldást...

— Na...? — néztek rá mind a ketten reménykedve. Az operatőr cigarettára gyújtott.

— Meg kell húzni a szerepet, amennyire lehet. És itt van ez az újonc, akit a színi iskolából hoztunk. Ha nem is lesz kabinet-figura, jól fotografálható, tehát mutatni fog...

— Ugyan kérlek... — intették le egyszerre mind a ketten.

Az élénk tiltakozásból logikusan következett, hogy félóra múlva elküldték Barcza Ágnesért az altisztet. Akkor már Solymár Géza, a film írója is a Hunniában volt és a mellékszobában Kristóffyval együtt javában gyúrták át a forgatókönyvet.

Bárdos tulajdonképen csak akkor nézte meg Ágnesét, amikor belépett a szobába; de akkor meglepődve kapta fel a fejét. Az estélyiruhás, karsú fiatal lányról sugárzott a báj és üdeség.

Talán nem is lesz olyan rossz csere — vigasztalta magát, — ha fél olyan tehetséges, mint amilyen szép, többet ér Losonczinál.

Igyekezett nyugodt és gondtalan arcot vágni.

— Magáról azt hallok fiam, hogy tehetséges, szorgalmas és okos nő... hogy szép, azt látom. Mondja csak: volna bátorsága eljárni a főszerepet?

Ágnes csaknem kővévált a szoba közepén.

— Kérem én... boldogn, de... még csak növendék vagyok...

— Eh... hát majd begyúrjuk egy kicsit. A lényeg az, hogy mindenben pontosan kövesse Kristóffy úr utasításait.

— Igenis. Kérem, én...

— Várjon csak. A szerep nem hosszú, de két ruhája lesz benne, sőt, ha jól emlékszem, premier-plánja is... a legjobb alkalom, hogy a kritika felfedezze.

De...

— A szerepért, miután — belátjaa, úgy-e — részemről kockázatos kísérletről van szó, nem fizethetek többet két-száz... ötven pengőnél. Rendben van?

— Köszönöm szépen... de...

Bárdos legyintett. Arra gondolt, hogy Losonczy Irén ugyanezért a szerepért már felvett tőle 1500 pengő! Okosabb lett volna mindjárt ezzel a leánnyal kezdeni; elvégre hátla csakugyan tehetséges?...

Hangosan azonban egészen mást mondott.

— A szerződésbe természetesen bele vesszük, hogy az Örök lángok után még négy filmet köteles nálam eljátszani, filmenként 50 pengővel emelkedő gázsijért. Ez nem sok, de gondolja meg, hogy a neve bereklámozása is pénzbe kerül. Valóságos vagyonba...

Kristóffy lépett a szobába és megnyugtatóan intett Bárdos felé.

— A forgatókönyv rendben van. És maguk?

— Mi is. Majd mindjárt kitöltetem a szerződés-blankettát. Elég lesz száz pengő előleg?...

— Igenis. Nagyon szépen köszönöm.

A rendező Ágneshez fordult.

— Hallja, fiám... a szerepe nem sok; mindössze nyolc mondat, összesen 24 szó. Megszámoltam. De ehhez a huszonnégy szóhoz, akárhogy is nézem, színésznő kell. Hát szedje össze a tehetségét, még azt is ami nincs...

— Igenis kérem. Megpróbálom.

— Most menjen vissza Pollmannéhoz. Az majd átveszi magával a szerepet. És lehetőleg úgy csináljuk, hogy csak holnap kerüljön gép elé.

— Bólintott és félreérthetetlen mozdulattal kitessékelte az ajtón, mert beszélni akart a producerrel.

Agnes fülig pirosan szaladt vissza a műterembe; sikoltani, tombolni szeretett volna örömeiben. Pedig, ha tudta volna...

*

Polmannéról, a Hunnia mindeneséről kevesen tudták, hogy valamikor drámai hősnő volt a vidéki színpadokon. Mire Agnes leért hozzá, már tudta az új hírt. Jóakarátú fejcsóválással fogadta Agnest.

— Szegény kicsikém... ebbe azután szépen beleesett. De nem nézett rá. Neki egy pillanatra aggálya sem volt önmaga felől; csupán az ismeretlen környezet, a különös értelmetlennek látszó munka és a vadidegen emberek nyugtalanították. Amint Kristóffyval került szembe, azonnal jelentéktelen paránynak, eltiporható semminek érezte magát.

Pollmanné azzal kezdte, hogy addig is, amíg az általakított forgatókönyv megérkezik, beállította a műterembe. Sorra magyarázta neki a gépeket, a felvételek technikáját és a jelenetek értelmét. Mire megkapták a szerepet, Agnesnek már zúgott a feje; pedig csak azután kezdődött az igazi munka.

Pollmanné a helyettesére bízta a ruhatárt és Agnessel együtt bevonult egyik üres öltözőjébe. Apróra elmagyarázta a film meséjét, azután azt a három jelenetet vette elő, amiben Agnes szerepelt. Fiatal leányszerű volt, aki szerelmes a főhősbe; a film egyik csúcsjelenete során szembe kerül a hősnővel. A 24 szóból lizenőit ez a párbeszéd tett ki. Pollmanné külön figyelmeztette Agnest.

— Kislányom, itt Lontay Erzsivel kerül szembe; ő pedig nemcsak tehetséges színész, hanem — ha nem tudná — kerek 30 éves gyakorlata is van. Azt szokták mondani, hogy amikor játszik, tele van vele a színpad; senki sem élhet meg mellette. Ráadásul nem is jóindulatú; mint az öregedő színésznők általában, különösen a fiatalok rovására igyekszik bebizonyítani a saját pótolhatatlanságát.

Citálni kezdte a szöveget és Ágnesnek utána kellett mondania. De nem egyszer, hanem százszor. Azután a játék következett. Külön minden lépés, minden gesztus, minden pillantás és mozdulat. Félóra múlva Ágnes már a könyveit nyelte, de nem volt irgalom.

— Kislányom, értse meg: ezen a jelenéten áll, vagy bukik a karrierje. Ha Lontay Erzsivel melletti tud valami észrevehetően színeset, egyénit mutatni, nyert ügye van; ha nem, akkor elveszett. Lontay Erzsivel lesz a maga tehetségének mérőfoka s ez nagy szó, de veszélyes is.

Barcza Ágnes nem felelt. Bátorsága ismét elszállt, mint a füst, legszívesebben hazaszaladt volna a Gát-utcai Barcza lakásba, hogy az ismerős hűtorok között alaposan kistríja magát. Még az aláírt szerződés és a ropogós százaz sem vigasztalta meg; este hét óra tájban, amikor a felvételek abhamaradtak, holt fáradtan, sápadtan és rosszkedvűen indult hazafelé.

Mariska nénit a kész vacsora tállalása közben találta. A terített asztaltól kissé távolabb azonban ott ült Kovács János is. A fiatalember elvörösödve ugrott talpra.

— Bocsásson meg, Ágneske, nem akartam zavarni. Csak meghallottam a történeteket és... izé... nyugtalankodtam. Már megyek is.

— Dehogy megy, dehogy megy...

Ágnes úgy megőrült az ismerős arcnak, hogy csaknem megölette Kovácsot. Hogyne... amikor egész nap a saját törpességét, jelentéktelen voltát, gyámolításra szoruló esettségét kellett éreznie a most egyszerre előtte állt valaki,

akinek szemében — ezt tudta — ő jelentette a tökéletességet, a magasabbrendű lényt, boldogságot, mindent.

Olyan jó kedve támadt, hogy lecsapta kezításkáját az asztalra.

— Gyerekek, szerepet kaptam, még hozzá főszerepet. Itt a szerződés, ha nem hiszik és itt a száas... előlegbel...

Körbejárt a papír és a pénz. Mariska néni félkarú férje még meg is szagolta a ropogós bankót.

Ágnes pedig egyszerre élni kezdett; kivirult, mint a bimbó, fecsegett, kacarászott, villantgatta szemeit. Kovács János elbűvölve nézte: sem neki, sem magának Ágnesnek sejtelve sem volt arról, hogy tulajdonképpen a fiatal-embert illeti Ágnes minden mozdulata.

Vacsora után Ágnes újra meglöbögte a bankót.

— Ma lumpolunk. Én fizetek... Akár az egész pénzemet.

— Majd kapsz egy pofont! — támadt fel Mariska néniből a rémület, de Kovács János könyörgő tekintetére hozzátette. — Na, nem bánom, azért egy pohár bort megihatunk valahol...

És a szekrényhez ment, hogy kikészítse az ura ünneplőjét

HATODIK FEJEZET

A felvételek három napja maga volt a megtestesült pokol Ágnes életében. Az izzólámpák és reflektorok pokoli hőségében órákon át próbálták a jeleneteket; hiába volt Pollmanné minden igyekezete, Kristóffy nem volt megelégedve semmivel.

— Ugy mozog fiam, mint egy holdkóros... egy kis életet abba a járásba. Értse meg, hogy egy gondtalan fiatal leány hatását kell keltenie.

Máskor a szemé ellen volt kifogása.

— Hallja, drágám, magának egészen használható, szép szemei vannak; de ha a földet nézi, a gép csak a fejebúbját fotografálja. Na, mit néz rám?... A gépbe nézen, hogy az a magasságos jó Isten áldja meg!

Ilyenkor persze, mindig megállt a próba s hol ez, hol amaz a színész próbált jóindulatú segíteni. A többiek azonban némán álltak a helyükön s egyesek gúnyosan vigyorogtak. De vigyorogtak a gépkezelők és fent a hídon a világosítók is; Ágnesnek pedig szó nélkül tünnie kellett a fölényességnek és kárörömnnek ezt a perestüzet.

Az első két jeleneten azért csak túlestek valahogy; hanem Lontay Erzsé, aki eleinte jóakartú közömbösséggel figyelte fiatal partnernőjét, amikor a rendező harmadszor is megállította a jelenetet, elvesztette a türelmét és kilépett a képhől.

— Hát ez az óvoda már nem nekem való — mondta hangosan, gúnyos derűtséget kelteve — tanítsák be először ezt a babát, azután küldjenek értem. — És lámha tevelépéseivel elvonult az öltözőjébe.

Akkor már Kristóffy is ideges volt és pillanatil sem maradt adós a válasszal.

Pedig neked is érdekedben állna, Erzsé, hogy minél gyorsabban készen legyünk — csíptet vissza, mert ha én sokáig vesződöm itt ezzel a gyerekekkel, még végleg kiöregszel a szerepkörödből.

Ezen aztán összevesztek, hogy percekken át harsogott a műterem. Szegény Ágnes, minden baj oka, sírva állt a reflektorfényben, a kép közepén. Végül is Pollmanné szánta meg és kivezette az öltözőbe.

— Jöjjön, drágám. Öltözzön föl és menjen szépen haza; ebből máma már úgysem lesz felvétel!

Ágnes az órára nézett; csakugyan 7 felé járt már, azok a színészek, akik színpadon is szerepeltek, kezdték lemaszkírozni magukat.

Átöltözött és indult hazafelé.

A kapuban csaknem beleütközött Kovács Jánosba. A rajzoló szokatlanul komoly volt. Egyik színházi lap friss példányát tartotta Ágnes elé.

— Semmi közöm a dolgaidhoz, Ánes — mondta, — de mégis szeretném, ha megmagyarázná ezt.

A pletyka rovat egyik hírére mutatott.

Ágnes káprázó szemmel olvasta a dültbetűs sorokat.

„A legfiatalabb korosztályhoz tartozó, volt színővendék, akit az ismert vakbélroham miatt szanatóriumba került naiva helyett szerződtek a legújabb magyar filmhez, a jelek szerint hamar beletalálta magát új szerepkörébe. Legalábbis erre vall, hogy a napokban egyik budai vacsorázó-helyen láttuk — édeskettesben az ugyancsak közismert író-rendezővel.“

Szédülve támaszkodott neki a rácsos kapunak.

— Nem értem... — suttolta maga elé — ez aljaság...

Kovács elgondolkozva nézett rá.

— Magam sem értem; hiszen tegnap este együtt voltunk, azelőtt pedig a szülei minden lépéséről tudtak.

Csend lett.

— A legnagyobb baj, — tette hozzá Kovács János, — hogy én az édesapjától kaptam ezt a lapot. Ő azt hiszi, hogy...

Ágnes elkínzottan nyult a homlokához.

— Ne folytassa... majd valamit, valahogyan... tisztázni kell...

Nem tudta befejezni a mondatot. Idegei végképp felmondták a szolgálatot; nekidőlt a kapunak és hisztérikusán sírni kezdett.

Kovács János sjeften kiáltott taxi után.

Ágnes a próbavetítőbe ült két nappal a felvételek befejezése után. Körülötte, mellette a főszereplők rendezők, igazgatók. Haik zsongas volt az apró teremben, azután eisötétült a lámpa és az alig másfélméteres vásznon feltűnt az első felirat.

Ágnes megbabonázott szemmel meredt előre.

Tudta, hogy most dől el a sorsa. Tudta, számolt vele és — félt is tőle.

Különös, de Ágnes a sikertől félt. Attól, hogy jó lesz a filmen s akkor nem lesz ereje elhagyni ezt a fárasztó, gyötrelmes, de mégis varázsos pályát.

Barcza Ágnes tíz évet öregedett a felvételek tíz napja alatt.

Fáradt volt és egyellen vágy égett benne: hazamenni a Gát-utkába, elfelejteni a filmgyárat egészen és pengőért menni moziba vasárnap, az első előadásra.

A kép az ő jelenetéhez ért.

Ágnes látta, hogy valaki mozog a vásznon; beszél és nevet, de alig ismeri rá önmagára.

Nem, a film Ágnese nem volt azonos a színiiskola ambíciózus, bátor Barcza Ágnesével.

Egy színtelen árny mozgott és beszélt a filmen; valaki, aki ott volt, de nem hiányzott volna akkor sem, ha nincs ott.

— Nna, megjárja... — mondta valaki hangosan s a közbeszólást halk derűtség kísérte.

Ágnes felállt és lassan kifelé indult. Lépései azonban egyre gyorsultak s a kapunál már csaknem szaladt.

A ragyogó májusi napsütésben egy alak sietett feléje, Kovács János.

— Csak nem történt valami baj? Amikor telefonált, azt hittem...

— Semmi, — nevetett rá könnyek között Ágnes — csak szeretném, ha maga kísérne haza a Gát-utkába.

— És a film?

Ágnes vállat vont és ebben a gesztusban nem volt semmi fájdalom.

— Megbuktam, kész. Most egy másik főszerepet szeretnék elvállalni — maga mellett.

— Ágnes...

— Igen... és erről jut eszembe, hogy az újsághír reklám-blöff volt; a sajtófőnök eszelte ki. Elhiszi?

Kovács János nevetett.

— Nem hiszem. Tudom. Ugyanis jártam fent a lap szerkesztőségében.

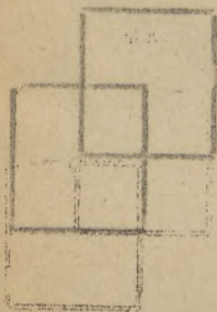
Összenevettek és karonfogva indultak el a Gyarmat után a Thököly-út felé.

VÉGE.

INTERNATIONAL GEOGRAPHICAL UNION

Y01512/5572/403

Miniszterelnöki engedély száma: 40 031/1943

